

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Інститут енергетики та систем керування

Кафедра електроприводу та комп'ютеризованих систем

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної
ради університету

_____ /Загородній А.Г./
/підпис/ /ініціали та прізвище /
Протокол №21 від «б» вересня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКЗ. СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ

_____ /код і назва навчальної дисципліни/
третій (освітньо-науковий) рівень
_____ /рівень вищої освіти/

галузь знань: 14 Електрична інженерія.

спеціальність: 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка.

_____ третій (освітньо-науковий) рівень
_____ /рівень вищої освіти/

вид

дисципліни _____

_____ обов'язкова

_____ (обов'язкова / за вибором)

мова викладання _____

_____ українська

Львів – 2016 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни "Сучасні напрями дослідження в галузі"
для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Розробник:

Професор кафедри ЕПК, д.т.н., проф. _____ / І. Щур /

Завідувач кафедри ЕПК, д.т.н., проф. _____ / О. Лозинський /

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри електроприводу та
комп'ютеризованих електромеханічних систем

Протокол від «22» червня 2016 року № 12

Завідувач кафедри ЕПК, д.т.н., проф. _____ / О. Лозинський /

1. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/год.	5/150	5/150
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30	8
• лекційні заняття, год.	30	10
• семінарські заняття, год.	-	-
• практичні заняття, год.	-	-
• лабораторні заняття, год.	-	-
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	120	142
• контрольні роботи, к-сть/год.	-	-
• розрахункові (розрахунково-графічні) роботи, к-сть/год.	-	-
• індивідуальне науково-дослідне завдання, к-сть/год.	-	-
• підготовка до навчальних занять та контрольних заходів, год.	120	142
Екзамен	1	1
Залік	-	-

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі: денної форми навчання – 20%, заочної форми навчання – 5,5%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є сформувати у молодих науковців системні знання у сфері новітніх напрямів досліджень, що проводяться у світі в галузі електротехніки, та свідомого формування власного напрямку досліджень.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (необхідно сформулювати 6 - 8 результатів навчання):

1. Знання основних розділів електротехніки та останніх досягнень в цих розділах.
2. Знання і розуміння головних проблем, які гальмують розвиток окремих напрямків електротехніки.
3. Знання перспективних напрямків досліджень у кожному розділі електротехніки.
4. Знання сучасних методів досліджень, що проводяться в окремих розділах електротехніки.
5. Уміння об'єктивно оцінювати наслідки впровадження інновації для ефективного функціонування електротехнічних систем.
6. Розуміння доцільності власного напрямку дослідження в галузі електротехніки.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

фахових:

- знання про сучасні тенденції розвитку і найбільш важливі нові наукові досягнення в галузі електротехніки та електромеханіки, а також суміжних;
- систематичні знання і розуміння сучасних наукових теорій і методів та вміння їх ефективно застосовувати для синтезу та аналізу електроенергетичних, електротехнічних або електромеханічних систем;
- здатність ефективно застосовувати методи аналізу, математичне моделювання, виконувати фізичні та математичні експерименти при проведенні наукових досліджень;
- здатність інтегрувати знання з інших дисциплін, застосовувати системний підхід та враховувати нетехнічні аспекти при розв’язанні інженерних задач та проведенні досліджень;
- здатність аргументувати вибір методу розв’язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі **програмні результати навчання:**

- 1) здатність продемонструвати систематичні знання сучасних методів проведення досліджень в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки;
- 2) здатність продемонструвати поглиблені знання у вибраній області наукових досліджень;
- 3) здатність продемонструвати розуміння впливу технічних рішень в суспільному, економічному і соціальному контексті;
- 4) уміння здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел;
- 5) уміння застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін та враховуючи нетехнічні аспекти, під час розв’язання теоретичних та прикладних задач обраної області наукових досліджень;
- 6) уміння ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди;
- 7) уміння оцінити доцільність та можливість застосування нових методів і технологій в задачах синтезу електроенергетичних, електротехнічних та електромеханічних систем;
- 8) уміння аргументувати вибір методів розв’язування науково-прикладної задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;
- 9) уміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях;
- 10) здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань;
- 11) здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Базові навчальні дисципліни з електроенергетики, електротехніки та електромеханіки	Системний аналіз та методи ідентифікації об’єктів
2.		Сучасні методи керування та їх застосування в електротехнічних системах

3. Анотація навчальної дисципліни

У межах дисципліни розглядаються найновіші тенденції розвитку та напрями наукових досліджень в основних розділах електротехніки: електроенергетиці, відновлювальній енергетиці, електротехнічному матеріалознавстві, електротехнології, електричних машинах і трансформаторах, електричній тязі і електроприводі транспортних засобів, силовій електроніці та керованому електроприводі, автономних системах електричного живлення та нагромадження енергії, електротермії, світлотехніці.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Тема 1. Історія розвитку електротехніки. Основні закони електротехніки та провідні світові вчені. Роль українських вчених у розвитку електротехніки. Сучасний стан електротехніки в світі та в Україні. Енергетична ефективність та енергозбереження в електротехніці.	2	0,5
2.	Тема 2. Електроенергетичні системи. Світові тенденції електроенергетики. Децентралізація генерування електроенергії. Когенерація. Генерування електроенергії з поновлювальних видів енергії. Інтелектуальне керування, системна і локальна автоматика, моніторинг навантажень в електроенергетиці. Мікромережі та розумні мережі (Smart grids). Стійкість електроенергетичних систем. Екологічні проблеми та безпека.	4	1,5
3.	Тема 3. Електротехнічні задачі відновлюваної енергетики. Велика і мала вітроенергетика. Сонячні електростанції. Хвилеві електростанції. Мережеві та автономні електроустановки. Режими роботи та системи автоматичного керування установками відновлюваної енергетики. Способи зменшення коливання генерованої потужності.	4	1
4.	Тема 4. Матеріали і електротехнічна технологія. Нові матеріали в ролі електропровідників, ізоляційні матеріали з новими якостями, магнітні матеріали (м'які і тверді), постійні магніти з різними властивостями. Електротехнології: електростатична, високо- та низькотемпературна плазмова, електроерозійна, фотоелектрична, термоелектрична, електрохімічна.	2	0,5
5.	Тема 5. Електричні машини і трансформатори. Енергоощадні електричні машини. Нерегульовані синхронні машини з прямим асинхронним пуском. Електричні машини з постійними магнітами різної конструкції. Вентильні реактивні машини. Діагностика стану ізоляції та підшипників. Методи моделювання та проектування трансформаторів. Зменшення втрат в трансформаторах. Діагностика експлуатаційна трансформаторів енергетичних.	4	1
6.	Тема 6. Електрична тяга і електропривод транспортних	4	1

	засобів. Сучасна стратегічна роль електричної тяги. Залізнична електротяга, в тому числі з магнітним підвісом. Міський електротранспорт: трамваї, тролейбуси, електробуси. Повні та гібридні електромобілі. Бортові джерела та мережі електричного живлення. Одно- та багатодвигунові трансмісії електричних транспортних засобів. Прямі електроприводи, мотор-колеса. Системи керування електроприводами транспортних засобів.		
7.	Тема 7. Силова електроніка та керований електропривод. Силові напівпровідникові перетворювачі параметрів електроенергії: АС-DC, DC-DC, DC-АС, АС-АС. Перетворювачі для вітро- та сонячної енергетики. Перетворювачі з високою електромагнітною сумісністю, активні випрямлячі та фільтри. «Інтелектуальні» енергоелектронні трансформатори. Керовані електроприводи на базі асинхронних двигунів з векторним керуванням. Вентильний електропривод на базі двигунів з постійними магнітами. Вентильний реактивний електропривод. Прямий (безредукторний) електропривод. Бедавачеві системи електроприводів.	4	1
8.	Тема 8. Автономні системи електричного живлення та нагромадження енергії. Електрохімічні акумулятори. Паливні елементи. Суперконденсатори. Супермаховики. Гібридизація генераторів та акумуляторів енергії. Системи нагромадження енергії: електростатичні, електродинамічні, електромеханічні. Системи керування нагромаджувачами енергії.	2	0,5
9.	Тема 9. Електротермія. Дугові сталеплавильні печі. Електрометалургія сплавів. Індукційні печі. Лазерне різання. Електрозварювання. Електронагрівання. Теплові помпи з електроприводом. Інфрачервоне нагрівання.	2	0,5
10.	Тема 10. Світлотехніка. Електричні джерела світла: галогенні лампи розжарювання, газорозрядні лампи, дугові розрядні лампи, люмінесцентні лампи, світлодіодні лампи. Гібридне освітлення. Нормування і проектування освітлення. Пускорегулювальна апаратура. Проблема електромагнітної сумісності джерел світла, коректори струму. Оптоелектроніка.	2	0,5
Усього годин		30	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	110	132
2.	Виконання домашнього завдання	10	12
Усього годин		120	142

5. Методи діагностики знань

Поточний контроль на лекційних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студента до занять у таких формах:

- вибіркове усне опитування перед початком занять;
- оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.

Контрольні запитання поділяються на:

- а) тестові завдання – вибрати вірні відповіді;
- б) проблемні – створення ситуацій проблемного характеру;
- в) питання-репліки – виявити причинно-наслідкові зв'язки;
- г) ситуаційні завдання – визначити відповідь згідно певної ситуації;
- д) питання репродуктивного характеру – визначення практичного значення.

Підсумковий контроль проводиться за результатами поточного контролю та виконання домашньої роботи.

6. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Максимальна оцінка в балах				
Поточний контроль (ПК)		Екзаменаційний контроль		Разом за дисципліну
(вказуються різні форми поточного контролю та максимальні бали за виконанні завдання)	Разом за ПК	письмова компонента	усна компонента	
	Усне опитування – 18 Домашня робота – 12	30	35	35

7. Навчально-методичне забезпечення

1. Лозинський О.Ю. Синтез лінійних оптимальних динамічних систем. Навчальний посібник / [О.Ю. Лозинський, А.О. Лозинський, Я. Ю. Марущак, Я. С. Паранчук, В.Б. Цяпа] / Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2016. – 392 с.

8. Рекомендована література

Базова

1. Электротехнический справочник. Под общ. ред. профессоров МЭИ В.Г. Герасимова и др. В 4 т. Т. 1. "Электротехнический справочник: Общие вопросы. Электротехнические материалы". – М.: МЭИ, 2003. – 440 с.
2. Электротехнический справочник. Под общ. ред. профессоров МЭИ В.Г. Герасимова и др. В 4 т. Т. 2. "Электротехнический справочник: Электротехнические изделия и устройства". – М.: МЭИ, 2003. – 518 с.
3. Электротехнический справочник. Под общ. ред. профессоров МЭИ В.Г. Герасимова и др. В 4 т. Т. 3. "Электротехнический справочник: Производство, передача и распределение электрической энергии". – М.: МЭИ, 2004. – 964 с.

4. Электротехнический справочник. Под общ. ред. профессоров МЭИ В.Г. Герасимова и др. В 4 т. Т. 4. "Электротехнический справочник: Использование электрической энергии". – М.: МЭИ, 2004. – 696 с.
5. Алиев И.И. Электротехнический справочник. – М.: Энергоатомиздат, 2010. – 867 с.

9. Інформаційні ресурси

Сайти провідних університетів та фірм з усього світу.

10. Узгодження з іншими навчальними дисциплінами

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, щодо якої проводиться узгодження	Прізвище та ініціали викладача	Підпис
1.	Сучасні методи керування та їх застосування в електротехнічних системах	Лозинський О.Ю.	
2.	Синтез сучасних керованих електромеханічних перетворювачів	Ткачук В.І.	
3.	Методи аналізу та керування інтелектуальних електроенергетичних систем	Варецький Ю.О.	

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки
1			
2			
3			